

PTEROMALIDAE (HYMENOPTERA, CHALCIDOIDEA) NOI PENTRU FAUNA ROMÂNIEI

I. ANDRIESCU, GEORGETA GAIDAU

Familia *Pteromalidae* este foarte puțin cunoscută în țara noastră, din punct de vedere faunistic. Astfel, dintre cele 50 de genuri cunoscute în Europa ale subfamiliei *Miscogasterinae* sensu Graham [9], doar 9 genuri sînt citate din fauna României, după cum urmează: *Sphexigaster* Spin., *Syntomopus*; Walk., *Notoglyptus* Masi și *Cyrtogaster* Walk., [8]; *Polycystus* Westw., [5] *Systasis* Walk., [11]; *Gastracanthus* Westw., [1, 12]; *Plutothrix* Först. și *Trigonoderus* Westw., (1, 2). În nota de față se adaugă trei specii reprezentante a trei genuri noi pentru fauna României: *Cryptoprimna atra* (Walk.), *Merismus megapterus* Walk., și *Miscogaster* aff. *hortensis* Grah. Primele două specii au fost colectate în cadrul unui program de cercetare a entomofaunei din zonele umede și adiacente, finanțat de către Ministerul Educației și Învățămîntului și provin din eșantioane de entomofaună totală colectată prin număr determinat de filetări, în vederea unor viitoare estimări cantitative.

Genul *CRYPTOPRIMNA* Förster, 1856

(Syn.: *Prosodes* Walker, 1833, preoccup.)

Genul care este monotipic, se caracterizează prin clipeul proeminent, neted și ușor scobit la marginea anterioară, formula antenară 11263, colarul pronotului cu creastă ascuțită la marginea anterioară, notaulii compleți, propodeul punctat, cu creastă mediană și plică laterală, pețiolul abdomenului lung, primul tergite abdominal foarte mare, dorsal bombat, posterior rețezat drept, restul tergitelor mai scurte, retractate sub primul tergite.

Cryptoprimna atra (Walker, 1833)

(Syn.: *Prosodes ater* Walker, 1833; *Cryptoprimnus cavigena* Thomson, 1878; *Cryptoprimna atra*, Dalla Torre, 1898; Delucchi, 1955; Bouek, 1961; Graham, 1969; Wall, 1972).

Particularitățile morfologice sînt redată în figurile 56, 1—4. Culoarea corpului este neagră cu luciu de bronz, scapul, pedicelul, nervurile aripilor și picioarele afară de coxe, sînt galbene-ocru. Lungimea corpului = 2,85 mm.

Material colectat. 1 ♀ în rezervația naturală Satchinez (Jud. Timiș), la 11.X.1983, prin filetare pe vegetație mezofită din preajma apei.

Răspîndire geografică. Irlanda, Anglia, Suedia, Germania, Cehoslovacia, Polonia.

Biologie. Necunoscută; în Cehoslovacia a fost colectată pe brad (*Abies*) [3], iar în Anglia pe pin (*Pinus sylvestris* L.). Perioada de zbor pentru colectările anterioare este iunie—august [3, 9]. Datele noastre privind nișa ecologică și perioada de zbor, completează cunoștințele anterioare.

Specia și genul sînt noi pentru fauna R.S. România.

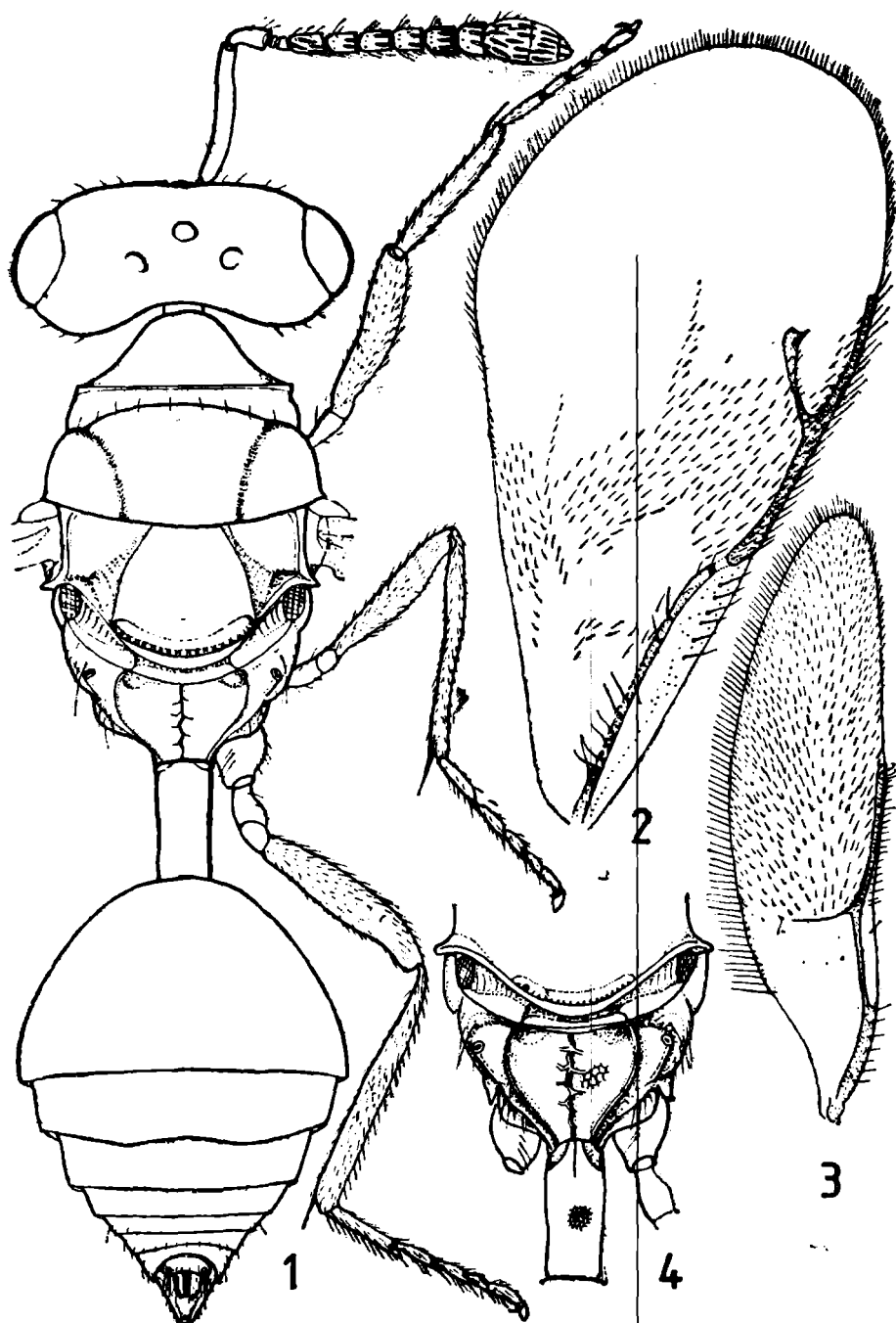

Fig. 56. *Cryptoprima atra* (Walk.), ♀ : 1 — adultul dorsal, fără aripi, antena și picioarele din partea stângă ; 2 — aripa anterioară ; 3 — aripa posterioară ; 4 — propodeul și pețiolul abdomenului, dorsal.

Genul *MERISMUS* Walker, 1833

(Syn. : *Sphegigaster* Spinola ; Förster, 1856, partim ; *Kentema* Delucchi, 1953, 1955).

Genul se caracterizează prin clipeul prevăzut cu 3 dinți dispuși asimetric, formula antenară 11263, clava cu bandă ventrală de micropilozitate, colarul pronotului cu creastă anterioară ascuțită, prepectus cu creastă oblică, nervura postmarginală mai lungă ca marginala, notaulii compleți și adinci, pețiolul abdomenului punctat, lung, primul tergite abdominal cu marginea posterioară dreaptă, tergitul doi mare, restul mai scurte.

Merismus megapterus Walker, 1833

(Syn. : *Merismus clavicornis* Walker, 1833 ; *Miscogaster ovata* Walker, 1833 ; *Sphegigaster Agriope* Walker, 1848).

Particularitățile morfologice sînt redată în figurile 57, 5—7. Culoarea corpului este verde cu luciu auriu, scapul și picioarele afară de coxe galben-roscate, nervurile aripilor întunecate. Mezotoracele deasupra punctat-reticulat, pețiolul abdomenului punctat. Lungimea corpului la ♀ = 2,2—2,6 mm la ♂ = 1,7 mm.

Materiatul colectat. Rezervația naturală Satchinez (Jud. Timiș) : 1 ♀ în 11.X.1983, în fineață mezofită și 4 ♀♀ pe vegetație higrofită, la marginea apei ; 1 ♂ în 8.X.1984, în fineață mezofită. La marginea lacului Tatlageac (Jud. Constanța) : 2 ♀♀ în 30.IX.1983 pe stuf (*Phragmites communis* Trin.) și 1 ♀ și 1 ♂ în 1.IX.1983 pe vegetație higrofită, de ecoton.

Răspîndire geografică. Irlanda, Anglia, Spania, Elveția, Jugoslavia. *Biologie.* În Anglia este citată din diptere *Agromyzidae* ce se dezvoltă pe plante ierboase și anume *Phytobia pygmaea* (Mg.) pe *Brachypodium sylvaticum* (Huds.) Beauv. și din *Phytobia incisa* (Mg.), pe *Phalaris arundinacea* L. [9]. Perioada de zbor după Graham [9], este VI și VIII—X.

Specia și genul sînt noi pentru fauna României.

Genul *MISCOGASTER* Walker, 1833

Genul se caracterizează prin clipeul cu 3 dinți dispuși asimetric, formula antenară 11263, colarul pronotului fără creastă ascuțită transversală, prepectus fără creastă, oblică, notaulii întregi și adinci, frenul scutelar neted, cu creste longitudinale, Pm mai lungă ca M și R, ultima lărgită triunghiular, bazala prezentă, pigmentată, pețiolul abdomenului lung, punctat.

Miscogaster aff. *fortensis* Walker, 1833

(Syn. : *Miscogaster gracilipes* Thomson, 1876, partim)

Particularitățile morfologice sînt redată în figurile 58, 8—20.

Materiatul colectat. În perdelele forestiere de protecție de la Valu lui Traian s-au colectat în perioada 1955—1959, 23 ♀♀ și 6 ♂♂. *Răspîndire geografică* Anglia și Suedia.

Biologie. În Anglia este specia cea mai comună în habitatele deschise, în finețe, etc. (9). Același lucru l-am constatat în perdelele de protecție din zona de stepă, în Dobrogea. După Graham (9), în Anglia s-a obținut din *Agromyza genistae* Héndel.

Specia și genul sînt noi pentru fauna României.

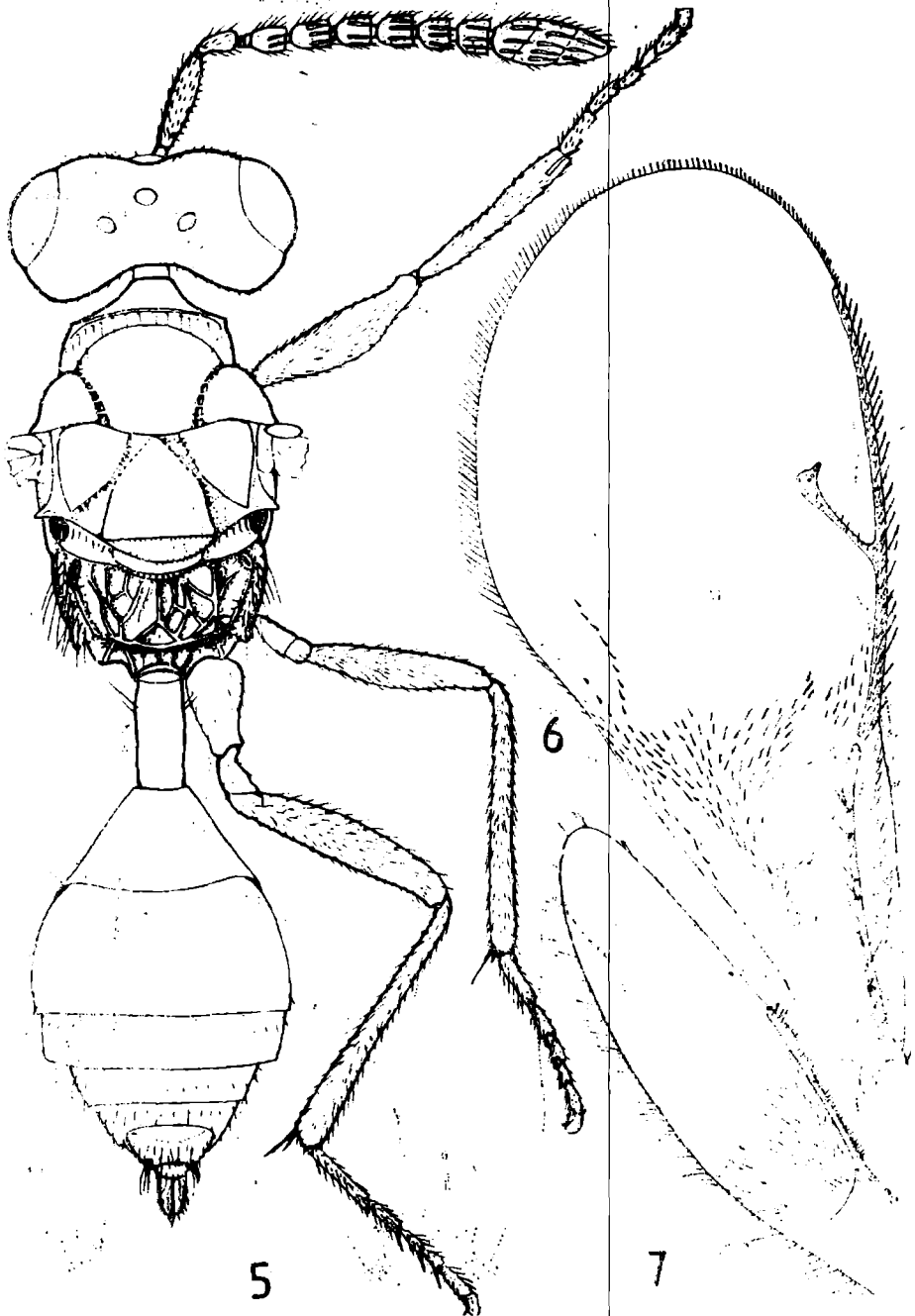

Fig. 57. *Merismus megapterus* Walk., ♀ : 5 — adultul dorsal, fără aripi, antena și picioarele din partea stângă ; 6 — aripa anterioară ; 7 — aripa posterioară.

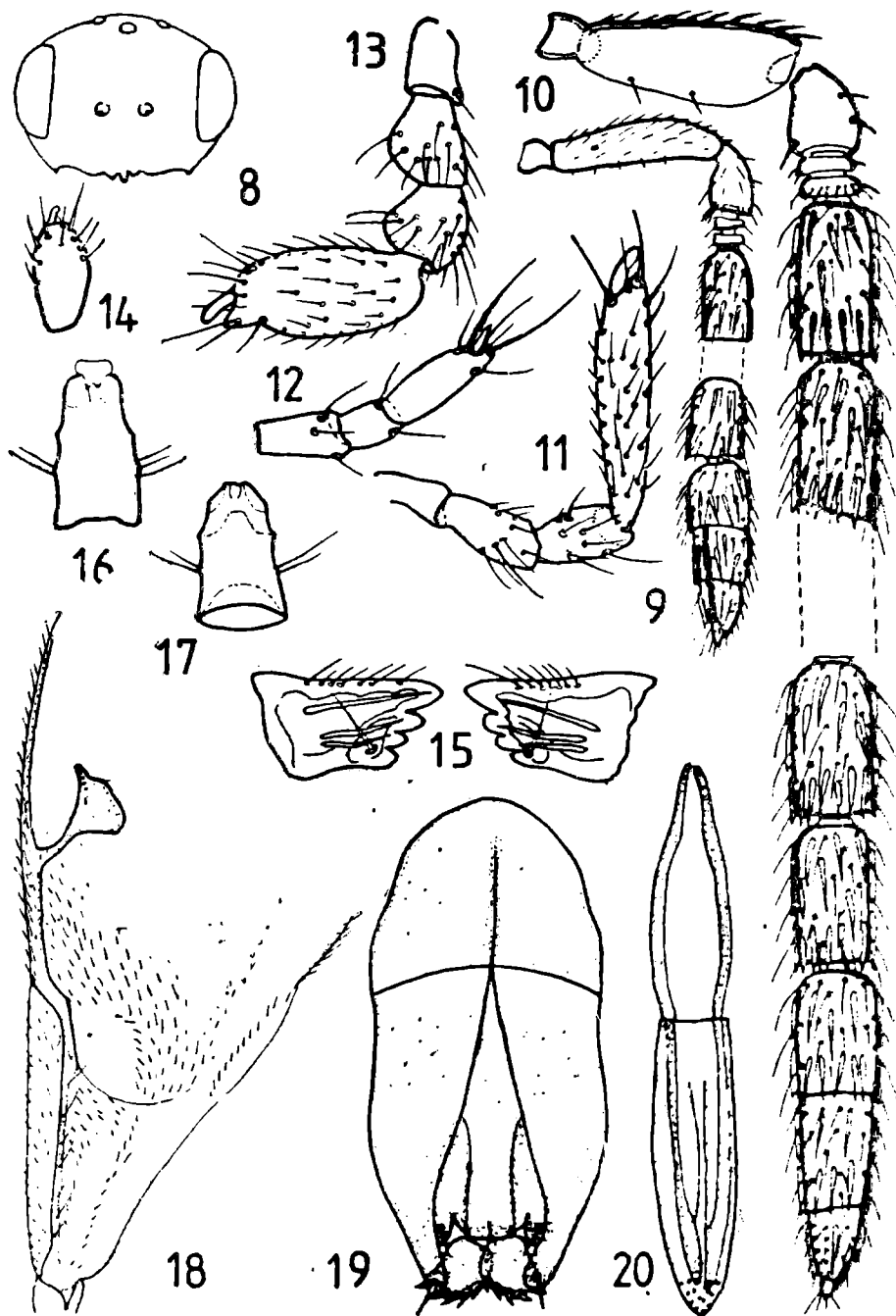

Fig. 58. *Miscogaster aff. hortensis* Grah., ♀ : — capul din față; 9 — antena (fără articulele II—V; 11 — palpul maxilar; 12 — palpul labial; 15 — mandibulele; 16 — petiolul abdomenului dorsal; ♂ : 10 — antena (fără articulele III—IV); 13 — palpul maxilar; 14 — ultimul articol al palpului labial; 17 — petiolul abdomenului dorsal; 18 — baza aripei anterioare; 19 — falobaza; 20 — edeagusul.

BIBLIOGRAFIE

1. ANDRIESCU I., 1971 — Chalcidoide (*Chalcidoidea*, HYM., INSECTA) din colecția Muzeului de Istorie Naturală „Gr. Antipa” din București. — Lucr. Staț. „Stejarul”, 4, 425—444, România.
2. ANDRIESCU I., 1973 — Chalcidoidiens (CHALCIDOIDEA, HYM., INSECTA), d'importance économique de Roumanie (Catalogue Hôte/Parasite, Parasite/Hôte). — — Idem, 5, 155—190.
3. BOUČEK Z., 1961 — Beiträge zur Kenntnis der Pteromaliden — Fauna von Mitteleuropa, mit Beschreibungen neuer Arten und Gattungen (Hym., Chalcidoidea). — Act. ent. Mus. Nat. Prage, 34 : 55—95.
4. BOUČEK Z., 1977 — A faunistic review of the Yugoslavian *Chalcidoidea* (Parasitic Hymenoptera). Acta Ent. Jugoslavica, 13, Suppl., 145 pp.
5. BURGHELE ANCA, 1959 — Contribuții la studiul unor Himenoptere care parazitează strădui acvatice de insecte. — An. Univ. București, ser. St. Nat., 22, 1959, 143—167.
6. DELUCCHI V., 1955 — Notes sur les Pteromalides (Hym., Chalcidoidea) Mém. Soc. Roy. Ent. Belgique XXVII, 171—175.
7. DJANOKMEN K. A., 1978 — Sem. *Pteromalidae* — Pteromalidi, in : Opredeliteli nasekonih evropeiskoi chasti SSSR, (Red. V. A. Trjapitzin), 57—228, Ed. Nauka, Leningrad.
8. ERDŐS J., 1948 — Additamenta ad cognitionem faunae Chalcidoidarum (Hymenoptera) in Alveo Carpathorum IV. 11, Pteromalidae. Fragm. Faun. Hung., XI, 2 : 36—51, Budapesta.
9. GRAHAM M. W. R. de V., 1969 — The Pteromalidae of North — Western Europe, (Hymenoptera : Chalcidoidea). — Bull. Brit. Mus. (Nat. Hist.) Entomology Suppl., 16, 908 pp., London.
10. PECK O., BOUČEK Z., HOFFER A., 1964 — Keys to the Chalcidoidea of Czechoslovakia (Insecta : Hymenoptera). — Mem. Ent. Soc. Canada, No. 34, 120 pp.
11. SAVESCU, A., 1961 — Album de protecția plantelor, vol. III, Min. Agric., București.
12. TUDOR CONSTANȚA, 1968 — Specii noi de Chalcidoide din România. — Stud. cerc. biol. ser. Zool. T. 20, 3 : 235—243, București.
13. WALL L., 1972 — Vorläufige Gliederung der Pteromaliden Mitteleuropas (Hymenoptera, Chalcidoidea, Pteromalidae). — Entomol. Abh. Mus. Tierk. Dresden, Bd. 39 nr. 1, 182 S.

**PTEROMALIDAE (HYMENOPTERA CHALCIDOIDEA)
NOUVEAUX POUR LA FAUNE DE LA ROUMANIE**

R É S U M É

I. ANDRIESCU, GEORGETA GAIDAU

Parmi les ptéromalides miscogasterines, on connaît jusqu' à présent en Roumanie seulement des représentants de 9 genres à savoir : *Sphegigaster* Spin., *Syntomopus* Walk., *Nologlyptus* Masi, *Cyrlogaster* Walk., *Polycystus* Westw., *Systasis* Walk., *Gastracanthus* Westw., *Plutothrix* Först. et *Trigonoderus* Westw. Par la présente note on ajoute encore 3 espèces, représentantes de 3 genres nouveaux pour la faune de la Roumanie : *Cryptoprimna atra* (Walk.), *Merismus megapterus* Walk., et *Miscogaster aff. hortensis* Walk. En même temps, le texte est accompagné de figures originales qui illustrent pour la première fois la morphologie externe des espèces présentées.